

6. Groter belastinggebied gemeenten door herinvoeren OZB-gebruikers woningen in combinatie met lagere lasten op arbeid

Thema	Belastingmix
Doel	Economisch efficiëntere belastingmix in combinatie met een groter gemeentelijk belastinggebied.

Omschrijving van de maatregel

Verschuiving van € 4 of 6 miljard van de belasting op arbeid naar het gemeentelijk belastinggebied. Dat kan (geheel of gedeeltelijk) door de onroerendezaakbelasting-gebruikers woningen opnieuw in te voeren. De belasting betreft een (door de gemeenteraad vast te stellen) percentage van de WOZ-waarde van de woning.

Achtergrond/rationale

- De OZB is een belasting op het profijt van voorzieningen, dat neerslaat in de waarde van vastgoed. Vastgoed wordt in Nederland relatief licht belast. Een hogere OZB – dat kan door herinvoering van de OZB-gebruikers – zou de belastingmix op rijksniveau economisch efficiënter maken. Ook gaat het om een toekomstbestendige grondslag.
- De OZB-gebruikers woningen is een stabiele belasting met lage uitvoeringskosten, die economisch minder verstorend uitpakt dan veel andere belastingsoorten. Door de immobiele aard van onroerend goed kan van belastingontwijking in principe geen sprake zijn.
- De OZB-gebruikers woningen heeft reeds bestaan van 1971 tot 2006. De afschaffing van de OZB-gebruikers woningen heeft de financiële autonomie van gemeenten aanmerkelijk ingeperkt (het gemeentelijk belastinggebied werd 25% kleiner) en heeft ertoe geleid dat een grote groep stemgerechtigden (huurders) niet langer wezenlijk bijdroeg aan de algemene middelen van de gemeente. Dit heeft het verband tussen bepalen en betalen op lokaal niveau aangetast.
- Voor gemeenten neemt de financiële afhankelijkheid van het Rijk af. Tevens worden zij minder gevoelig voor de dynamiek in de accressen. De buffer om extra uitgaven te doen of schokken op te vangen wordt groter.
- De vitaliteit van de lokale democratie neemt toe: meer inwoners worden beter betrokken bij de afweging tussen bepalen en betalen. De lastenverdeling binnen een gemeente wordt evenwichtiger als ook huurders OZB gaan betalen.

Aandachtspunten:

- Herinvoering zou de armoedeval kunnen vergroten, afhankelijk van de wijze waarop het kwijscheldingsbeleid wordt vormgegeven.
- Voor onzelfstandige woondelen in niet-woningen geldt nu de woondelenvrijstelling. Deze moet worden afgeschaft als de OZB-gebruikers woningen weer wordt ingevoerd.
- NB: Logischerwijs moet ook het gebruikersdeel van de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (RWBB) weer worden ingevoerd. Deze belasting – het equivalent van de OZB – geldt voor eigenaren van onder meer woonwagens en woonboten. Het gebruikersdeel is m.i.v. 2006 - tegelijk met de OZB-gebruikers woningen - afgeschaft.
- Zichtbaarheid. Goed uitleggen aan burgers dat een verlaging van de loon- en inkomstenbelasting hiertegenover staat.

Effecten

Economie	De OZB-gebruikers woningen is economisch relatief weinig verstorend, in combinatie met lagere lasten op arbeid kan ook sprake zijn van een positief effect op het arbeidsaanbod en de economische groei.
Begroting	Belastingschuif van Rijk naar gemeenten van € 4 of 6 miljard
Overig	De belastingschuif moet ook worden verwerkt in de begroting van het gemeentefonds.
Uitvoeringsaspecten	De WOZ-waarde wordt jaarlijks geactualiseerd. Voor gemeenten geldt: de uitvoeringskosten zijn laag omdat het meeloopt met de uitvoering van het eigenarendeel dat reeds wordt geheven en omdat de belasting tot 2006 al bestond. Een goede publieksvoorlichting is van belang omdat de teruggave via de inkomstenbelasting niet synchroon loopt met de hogere belastingaanslag van de gemeente.